

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Як бачимо, студенти вдаються до вербальної (словесної) атаки частіше, ніж до фізичної і непрямой. Отримані дані доводять, що у детермінації агресії важливу роль відіграють когнітивні механізми, тобто знання, засвоєні студентами відповідно до суспільних стереотипів чоловічої або жіночої стратегій поведінки. У той же час аналіз даних свідчить, що частотність вияву вербальної агресії майже однакова як у хлопців так і у дівчат, однак хлопці частіше вдаються до фізичної агресії. Перевага вербальної агресії над фізичною у дівчат може свідчити про вищий рівень соціальної адаптації до екстремальних умов.

Узагальнюючи підкреслимо, що виникає риторичне питання: якщо студента протягом двох місяців «лихоманить», то як він може сконцентрувати свою увагу на навчанні? А якщо ще й викладача в цей самий час «лихоманить»? Тоді вони можуть тільки дистанційно «співпереживати», слугувати «детонатором» для вияву агресії, але не ні в якому разі не захоплюватися процесом інтелектуальної творчості. Зазначене доводить необхідність проведення профілактичної та корекційної роботи щодо агресивності у студентів. Лише за умови такої роботи можливе повноцінне та успішне навчання.

Література

1. Bakar A., Shah K., Qingyu, X. The effect of communication barriers on distance learners achievements. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*. 2020. № XXIX (5). P. 248–264. DOI: <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.1027>
2. Yadav B. Psychological and social effect of pandemic covid-19 on education system. *Globus. An International Journal of Management & IT*. 2020 b № 11(2). P.28. DOI: <https://doi.org/10.46360/globus.mgt.120201006>
3. Quadri, N.N., Muhammed, A., Sanober, S., Qureshi, M.R.N., & Shah, A. Barriers effecting successful implementation of e-learning in Saudi Arabian universities. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*. 2020. № 12(06). P. 94–107. DOI: <https://doi.org/10.3991/ijet.v12i06.7003>
4. Adedoyin, O.B., Soykan, E. Covid-19 pandemic and online learning: the challenges and opportunities. *Interactive Learning Environments*. 2020. P. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1813180>
5. Jamaludin, G.M., Supriatna, D., Burhani, A. The effect of online learning system during the covid-19 pandemic on students' learning motivation and interest in learning. *Jurnal Tatsqif*. 2020. № 18(2). P. 169–182. DOI: <https://doi.org/10.20414/jtq.v18i2.2795>
6. Miralay, F. Evaluation of distance education practice in 2020 COVID 19 pandemic process. *Near East University Online Journal of Education*. 2020. № 3(2). P. 80–86. DOI: <https://dergipark.org.tr/en/pub/neuje/issue/57004/802701>
7. Щербан Т.Д., Гоблик В.В. Дистанційна освіта в умовах екстремальної ситуації (на прикладі самоізоляції – березень-травень 2020 року): наукове видання – Мукачєво: РВВ МДУ, 2020 – 160 с.

УДК 159.923-053.6:616-036.21-042.3(043.2)

ЩЕРБАН Т. Д., ДІДИК Я. В.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АКЦЕНТУАЦІЇ ХАРАКТЕРУ ПІДЛІТКА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ

Підлітковий віковий етап є найбільш кризовим в онтогенезі особистості. Будь-який розвиток передбачає конструктивне вирішення кризових та конфліктних ситуацій. Підлітковому віковий етап характеризується кризовою та конфліктною насиченістю. Тобто, можна констатувати, що саме у цей період відбувається народження соціальної особистості, яка готова вступити в доросле життя. Зазначена проблема загострюється під час таких викликів, як пандемія коронавірусу, коли загальноосвітні школи змушені перейти на дистанційну форму навчання. Така вимушена самоізоляція, сильно впливає і на формування особистості підлітка, який позбавлений реального міжособистісного спілкування. Основним критерієм формування молоді особистості є розвиток її характеру. Закономірності у формуванні характеру залежать не тільки від віку. Існують індивідуальні відхилення, зокрема, це акцентуації дитини, які іноді отримують патологічну спрямованість і руйнують цілісну структуру особистості підлітка. Очевидно, зазначені індивідуальні відхилення (акцентуації) загострюються саме в умовах самоізоляції під час пандемії коронавірусу.

Вивчення проблеми акцентуації характеру та конфліктності особистості є стержневою у сучасній віковій психології. Багато вітчизняних та зарубіжних науковців досліджували зв'язок між зазначеними категоріями [1; 2; 3; 4; 5]. Проте, незважаючи на ґрунтовні дослідження саме акцентуованої поведінки особистості, сучасні виклики суспільства (інформатизація, соціалізація, обмеження реальних контактів), вносять суттєві щодо актуальності пошуку засобів корекції конфліктної поведінки підлітків. Доцільно підкреслити, що дослідження акцентуованої поведінки підлітків в умовах самоізоляції не проводилося. Таким чином, мета дослідження полягає у психологічних особливостей підлітків з акцентуованим характером в умовах пандемії коронавірусу.

Смислове значення поняття «акцентуація характеру» визначається як граничні значення норми, а саме, як результат яскравого вираження певних його рис. Сучасні дослідження доводять, що акцентуація все не тільки демонструє стійку позитивну динаміку, але і здійснює все більший вплив на становлення характеру підлітка. Тобто, те, що нормою зараз є те, що раніше вважалося поза нормою. Практично це означає, що переважна більшість підлітків мають акцентуації характеру. Тому вивчення даного явища в підлітковому віці є актуальною проблемою сьогодення.

Вибірку дослідження склали учні Сімерківської гімназії Перечинської міської ради в кількості 40 осіб. Дослідження проводилося, відповідно за дистанційним навчанням, тобто в умовах самоізоляції. У дослідженні використано тест-опитувальник Шмішека, К. Леонгарда (методика акцентуацій характеру і темпераменту особистості). Результати отримані у ході діагностичного вимірювання узагальнено в таблиці.

Таблиця 1.

Результати дослідження за методикою вивчення акцентуацій особистості опитувальник
Р. Шмішека

Шкали	Акцентуації характеру				Акцентуації темпераменту					
	Демонстративний	Застягаючий	Педаггічний	Збудливий	Гіпертимний	Дистимний	Тривожний	Екзальтований	Емотивний	Циклотимний
Відсоток	4%	8%	8%	11%	11%	4%	8%	20%	15%	11%

Узагальнюючи отримані результати можна ствердити, що в більшість досліджуваних (94%) має яскраво виражені акцентуації рис характеру. Це підтверджує, що характер підлітка, в основному вже сформований, про те ще не набув цілісності та завершеності. Доцільно підкреслити: у випробовуваних домінує відразу кілька акцентуацій рис характеру. Причому, кожен з типів акцентуації виражений нерівномірно. Аналіз проведеного розподілу респондентів за типом акцентуваної особистості демонструє, що переважаючими є екзальтований (20%) та емотивний (15%) типи акцентуованих особистостей. Також, відносно високий показник має такий тип акцентуації, як гіпертимний (11%), збудливий (11%) і циклотимний (11%).

Згідно результатів можемо констатувати, що в умовах самоізоляції, в наслідок пандемії коронавірусу, у підлітків відбувається «загострення» окремих рис характеру, які є акцентуаціями. Саме це і є причиною труднощів взаємодії з оточуючими, саме це і пояснює специфіку поведінки, спілкування.

Отже, підлітковий період формування особистості характеризується визначеною соціальною ситуацією, специфічним перебігом кризи. Ситуація пандемії коронавірусу загострює підліткову кризу. А саме, значні зміни відбуваються у розвитку самосвідомості особистості підлітка. Тобто екстремальні умови пандемії коронавірусу провокують виникнення труднощів у формуванні характеру. Знання про психологічні особливості формування характеру учня в умовах пандемії дозволить ефективно проводити корекційно-розвивальну роботу з ними.

Література

1. Михлюк Е., Перелигіна Л., Афанасьєва Н. Психологічні особливості професійно зумовлених акцентуацій рятувальників: монографія. Харків : Точка, 2018. 182 с.
2. Dobiłła E. Positive Group Psychotherapy. *Positive Psychiatry, Psychotherapy and Psychology*. 2020. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-33264-8_22.
3. Palmén D.G.C., Derksen J.J.L., Kolthoff E. High self-control may support “success” in psychopathic leadership: Self-control versus impulsivity in psychopathic leadership. *Aggression and Violent Behavior*. 2019. Vol. 50. January – February. 101338. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.101338>.
4. Steinert S.V., Lishner D.A., Vitacco M.J., Hong P.J. Conceptualizing Successful Psychopathy: Developing a Model of Mild Expression. *Aggression and Aggressive Behavior*. 2017. № 36. P. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.07.005>.
5. Zubyashvili I., Melnychuk T., Lytvynenko O., Ulianova T., Shetelia N. Functional brain asymmetry as a factor of the reproduction and perception of metaphors. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. 2020. Vol. 24. Issue 6. P. 13111–13117

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>